

HARMONIZÁCIA DANE Z PRIDANEJ HODNOTY A JEJ BUDÚCNOSŤ V EURÓPSKEJ ÚNII

HARMONIZATION OF VALUE ADDED TAX AND ITS FUTURE IN EUROPEAN UNION

Norbert Gyurián

Abstract

The harmonization of value added tax is a problem for several decades. That fact is caused by the complexity of this problem. Many experts dealing with this issue, not just at home here in Slovakia, also abroad. The process of harmonization is the source of heated discussions throughout the world, especially in the European Union. Harmonization of value added tax is one of the most important pillars of the main operation of the common European market. This follows from the fact that due to inconsistencies collection and administration of indirect taxes, such taxes may create major barriers to the free movement of goods and services between Member States. It is therefore very important that the most appropriate regulated all indirect taxes. Main goal of paper is to assess the current state of harmonization of value added tax and its future in the European Union.

Key words

Harmonization of tax system. Value added tax (VAT). European Union (EU).

Abstrakt

Harmonizácia dane z pridanej hodnoty je problém už niekoľkých desaťročí. Daná skutočnosť je zapríčinená zložitou danou oblasťou. Veľa odborníkov sa zaoberá touto problematikou, a to nielen doma u nás na Slovensku, ale i v zahraničí. Proces harmonizácie je zdrojom búrlivých diskusií na celom svete, a to najmä na Európskej pôde. Harmonizácia dane z pridanej hodnoty je jedným z najdôležitejších hlavných pilierov fungovania spoločného európskeho trhu. Táto skutočnosť vyplýva z toho, že v dôsledku nejednotnosti vyberania a správy nepriamych daní, môžu tieto dane vytvoriť veľké bariéry vo voľnom pohybe tovarov, kapitálu, práce a služieb medzi členskými štátmi. Preto je veľmi dôležité, aby boli čo najsprávnejšie regulované všetky nepriame dane.

Kľúčové slová

Harmonizácia daňového systému. Daň z pridanej hodnoty (DPH). Európska únia (EÚ).

Úvod

Základným cieľom Európskej únie je zabezpečenie jednotného trhu. Neoddeliteľnou súčasťou dosiahnutia tohto cieľa je aj harmonizácia výberu nepriamych daní a podmienok zdaňovania vo všetkých členských štátoch. Proces harmonizácie daní sa priamo dotýka daňovej politiky členských štátov. Preto sa jedná o veľmi zložitý proces, a to nielen u nepriamych, ale najmä u priamych daní. Samotný proces trvá už niekoľko desaťročí a stále nie je možné ho považovať za ukončený.

Cieľ

Naším cieľom je zhodnotenie súčasného stavu harmonizácie v oblasti nepriamych daní. Vybranou daňou našej analýzy je daň z pridanej hodnoty. Pri hodnotení sa zameriavame

na popis doterajšieho vývoja harmonizácie dane z pridanej hodnoty ako aj na jej možný ďalší vývoj na Európskej pôde. Dôraz kladieme na právne predpisy Slovenskej republiky a Európskej únie, a to najmä na smernice vydávané Radou Európskej únie.

Materiál a metódy

Výber vhodného materiálu a metód je dôležitým predpokladom kvalitného spracovania každého problému. Vzhľadom na vytýčené ciele, hodnoteným materiálom sú tuzemské i zahraničné literárne zdroje. Dôležitú rolu zohrávajú záväzné i nezáväzné právne predpisy Európskej únie, ktoré je možné rozdeliť na tri základné oblasti. Jednotlivé oblasti v príspevku bližšie popisujeme v ďalšej časti príspevku. Pri hodnotení vybraného problému, vzhľadom na jeho teoretický charakter, sú použité základné metódy výskumu – metóda analýzy, syntézy, dedukcie, grafické metódy a pod.

Výsledky a diskusia

Harmonizáciu vo všeobecnosti je možné vymedziť ako zosúladenie rozdielnych zvyklostí, postupov a prístupov určitej oblasti. Pri daniach predstavuje veľmi zložitý proces, ktorý už trvá niekoľko desiatok rokov. K harmonizácii daní na svete dochádza najčastejšie v politických, ekonomických resp. iných zoskupeniach. Ako príklad politického zoskupenia je možné uviesť Európsku úniu. K harmonizácii daní však dochádza aj v rámci krajín OECD, ktoré je možné považovať za určité sociálne zoskupenie krajín na svete.

Harmonizáciu daní je taktiež možné definovať, ako nadnárodné usmerňovanie právnych predpisov upravujúcich dane. Znamená to zásah do daňového systému jednotlivých členských štátov.

Podľa LÁCHOVEJ, L. (2007) je možné súčasné podmienky fungovania daňových systémov zhrnúť do nasledujúcich bodov:

- zvyšuje sa miera prepojenosti národných ekonomík a trhov,
- rastú daňové úniky, rozširujú sa možnosti zatajovania príjmov zo zahraničia prostredníctvom daňových rajov, ktoré bránia výmene informácií,
- vo vnútri regionálnych zoskupení s jednotným vnútorným trhom je transfer daňových základov jednoduchší a dochádza k nemu častejšie,
- silná daňová konkurencia medzi štátmi, najmä u mobilných základoch,
- úsilie štátov o zachovanie daňových príjmov, sprísnenie podmienok a kontroly, odliv kapitálu z krajiny,
- existencia nadnárodných korporácií, problém alokácie zisku a daní medzi zúčastnenými krajinami, obtiažna kontrola transferových cien.

Celková harmonizácia daní sa najčastejšie rozdeľuje na dve oblasti – na oblasť priamych a na oblasť nepriamych daní. Oblasť priamych daní v Európskej únii je v súčasnosti dotknutá harmonizáciou v malej miere. Jedná sa o oblasť dane z príjmov právnických osôb¹. V tejto oblasti sú síce vypracované určité možné riešenia (modely) harmonizácie daňových základov, avšak povinnosť ich zavedenia nie je do súčasnosti povinné podnikom pôsobiacim v Európskom spoločenstve.

SZAROWSKÁ, I. (2009) uvádza, že základy existujúcich daní v národných štátoch v budúcnosti pravdepodobne zaniknú. Táto skutočnosť následne povedie k vzniku jednotného systému daňových pravidiel na území celého Európskeho spoločenstva. Európska daň z príjmov právnických osôb (daň zo zisku) bude spravovaná novovzniknutou európskou autoritou. Sadzby budú fixované na úrovni EÚ a daňové výnosy budú financovať rozpočet

¹ v praxi často nazývajú túto daň ako „daň korporácie“

EÚ. Tento variant, podporovaný európskymi federalistami, našiel oporu v prelomových článkoch návrhu tzv. Európskej ústavy o jednotnej európskej politike.

Nepriame dane predstavujú oblasť, v ktorej už prebehlo oveľa viac a výraznejších reforiem. V Európskej únii, ako aj na celom svete sa kladie týmto daniam čoraz väčšia pozornosť a dôležitosť. Táto skutočnosť je zapríčinená aj tým, že postupne sa presúva daňové zaťaženie daňovníkov z priamych daní na nepriame dane. Tento jav sa prejavuje v celosvetovom meradle. V oblasti nepriamych daní bolo vydaných obrovský počet právnych noriem. Na území Európskej únie je možné tieto právne normy rozdeliť na tri základné oblasti.

Prvú oblasť tvorí primárne právo Európskej únie, t.j. Zakladajúce a Prístupové zmluvy. Nepriamym daniam sú venované články² 110, 111, 113, 114, 115, 116, 117 a 118. Rozdelenie problematiky zdaňovania nepriamymi daňami akoby predurčovalo budúce priority celého spoločenstva. Dani z pridanej hodnoty sú venované najmä články, ako napr.:

- *článok 110 (pôvodne 95)* - zakazuje vládam uvažovať na dovážané výrobky iné dane, než aké sú uplatňované na tuzemské komodity;
- *článok 111 (pôvodne 96)* - ustanovuje, že v prípade vývozu komodít do členských krajín nesmie refundácia dane prevýšiť hodnotu dane, ktorá bola pôvodne vybraná;
- *článok 113 (pôvodne 99)* - uložil rade ministrov, aby na základe doporučení Komisie a po konzultácii s Európskym parlamentom prijala opatrenia na harmonizáciu legislatívy viažucej sa k nepriamym daniam v miere potrebnej na fungovanie jednotného trhu.

Do druhej oblasti patria nariadenia, smernice, rozhodnutia, stanoviská a odporúčania. Túto oblasť taktiež nazývame ako tzv. sekundárne právo Európskej únie. Najväčšiu váhu v tejto oblasti majú smernice. Za prvú dôležitú smernicu sa považuje smernica č. 67/227/EEC. Táto smernica upravuje podmienky zavedenia dane z pridanej hodnoty v rámci Európskej únie. Smernica charakterizuje daň z pridanej hodnoty ako „všeobecnú daň zo spotreby stanovenej percentom z predajnej ceny“. Zavedenie tejto smernice do účinnosti súvisí s vytvorením „spoločného trhu s nenarušenou hospodárskou súťažou a s takou charakteristikou, ktorá je podobná charakteristike domáceho trhu“. Smernica taktiež hovorí o dosiahnutí čo najväčšej jednoduchosti v správe dane z pridanej hodnoty, ktorá však dodnes je riešeným problémom správcov daní a daňových platiteľov.

V roku 1977 nadobudla účinnosť smernica č. 77/388/EEC, tzv. „Šiesta smernica“. Bola to smernica, ktorá bola bezpochybné najdôležitejšou smernicou v oblasti daní z pridanej hodnoty. Nazývala sa aj ako tzv. systémová smernica. Práve touto smernicou sa zaistilo, že daň sa aplikovala na tie isté transakcie v každej členskej krajine. Táto smernica vytvorila základné pravidlá pre určenie základu dane a sadzby dane. Šiesta smernica bola účinná takmer 30 rokov. Nahradená bola smernicou Rady č. 2006/112/EEC. Dôvod spočíval v jej neprehľadnosti po veľkom počte jej noviel³. Smernica nadobudla účinnosť 1. januára 2007 a v súčasnosti je považovaná za platnú systémovú smernicu v oblasti dane z pridanej hodnoty v európskom meradle. Daň z pridanej hodnoty na území Európskej únie je plne kompatibilná so zákonom 222/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov.

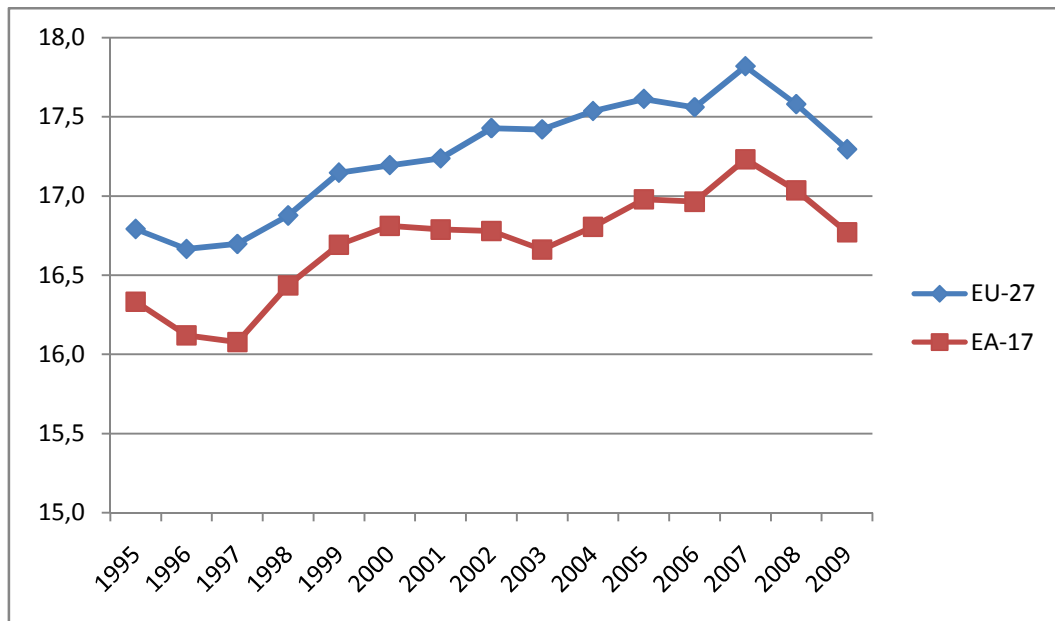
Tretiu oblasť tvoria Rozhodnutia Európskeho súdneho dvora. Túto oblasť taktiež nazývame ako Precedentné právo Európskej únie. Jedná sa o právne predpisy, ktoré riešia problémy v oblasti zdaňovania medzi jednotlivými daňovými subjektmi – platiteľmi dane, ako aj medzi nimi a Európskou úniou. Harmonizáciu daní uskutočnená prostredníctvom precedentného práva nazývame aj ako tzv. „negatívna harmonizácia“.

Stav súčasného systému dane z pridanej hodnoty a možné smerovanie jej vývoja

² články Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (tzv. Rímske zmluvy) včítane noviel

³ Šiesta smernica bola aktualizovaná 36 krát

Daň z pridanej hodnoty od jej zavedenia postupne posilnila svoju pozíciu medzi ostatnými daňami vyberanými v celosvetovom meradle. V súčasnosti je zavedená približne v 140 krajinách na svete.⁴ Svoju pozíciu môže ďakovať najmä trendu vývoja daňových príjmov získaných z tejto dane.

Graf 1. Vývoj podielu daňových príjmov z dane z pridanej hodnoty na celkových daňových príjmoch členských štátov Európskej únie v rokoch 1995-2009

Zdroj: vlastné spracovanie údajov získaných z Taxation Trends in the European Union

Vývoj podielu daňových príjmov z výberu dane z pridanej hodnoty na celkových daňových príjmoch členských štátov uvádzame v grafe 1. Pri spracovaní získaných údajov sme vypočítali vážený aritmetický priemer za jednotlivé roky sledovaného obdobia, ktorým sú roky 1995-2009. V grafe sú spracované údaje za všetky členské krajiny Európskej únie (EU-27) ako aj údaje za členské krajiny EA-17, ktorými sú Belgicko, Španielsko, Írsko, Taliansko, Luxembursko, Holandsko, Nemecko, Fínsko, Francúzsko, Rakúsko, Portugalsko, Grécko, Slovinsko, Cyprus, Malta, Slovensko a Estónsko.

Vývoj hodnoteného ukazovateľa zaznamenal postupný nárast od roku 1997, ktorý trval jedno desaťročie. V roku 2007 sú dosiahnuté najvyššie hodnoty a v ďalších rokoch došlo k prudkému poklesu hodnôt sledovaného ukazovateľa. Z komparácie ukazovateľa medzi EU-27 a EA-17 je možné konštatovať, že v nových členských krajinách jej hodnota dosahuje vyššie hodnoty.

Počas finančnej a následne hospodárskej krízy prežívali verejné financie vo všetkých štátoch sveta ťažšie obdobie. Príčinou tohto javu bol aj pokles daňových príjmov. Zmeny v tejto oblasti sa prejavili hlavne v poklese príjmov z priamych daní. Výber daní vo forme nepriamych daní nebol až v takej miere negatívny.

Vlády jednotlivých členských štátov na to reagovali vo väčšine prípadov zvýšením sadzby nepriamych daní. Tento krok bol zakročený aj na Slovensku, keď v roku 2011 bola zvýšená základná sadzba dane z pridanej hodnoty z 19% na 20% a znížená sadzba aplikovaná na maloobchodný predaj vo výške 6%⁵ bola zrušená. Jednalo sa o krok zameraný na zmiernenie deficitu verejných financií. Podľa plánu Ministerstva financií SR mala byť vyššia

⁴ OECD: Consumption Tax Trends 2008, VAT/GST and excise rates, trends and administrative issues

⁵ tzv. predaj z dvora, ktorým sa rozumel priamy predaj tovarov a služieb konečnému spotrebiteľovi prebiehajúceho v malom množstve

základná sadzba aplikovaná dovtedy, kým deficit verejných financií v SR sa nezníži pod úroveň 3% HDP. V súčasnosti však je možné konštatovať, že spätné zníženie základnej sadzby je nereálne. Predpokladá sa jej ďalšie zvýšenie aj napriek úvahám súčasnej vlády, ktorá nehlása za zvýšenie daňového zaťaženia nepriamymi daňami.

Budúcnosť dane z pridanej hodnoty je v celej eurozóne rozhodujúci. Preto je potrebné, aby v rámci celého územia Európskej únie boli zakročené všetky potrebné kroky smerujúce k

- zabezpečeniu voľného pohybu kapitálu, ľudí, tovarov a služieb,
- zlepšeniu fungovania jednotného európskeho trhu,
- jednoduchšiemu a čo najkomplexnejšiemu systému vyberania a správy dane z pridanej hodnoty,
- zlepšeniu spolupráce daňových správcov medzi členskými štátmi,
- optimalizácii výberu daní a zvyšovaniu odolnosti systému dane z pridanej hodnoty voči podvodom.

Európska komisia pristupuje k riešeniu harmonizácie dane z pridanej hodnoty čoraz intenzívnejšie. V decembri 2010 publikovala svoje konečné rozhodnutie pod názvom „Zelená kniha o budúcnosti dane z pridanej hodnoty – Smerom k jednoduchšiemu, odolnejšiemu a efektívnejšiemu systému dane z pridanej hodnoty“⁶. V dokumente sa rieši smerovanie harmonizácie dane z pridanej hodnoty v rámci Európskej únie.

Najriešenejšími otázkami, ktorým je venovaná najväčšia pozornosť v oblasti harmonizácie zdaňovania daňou z pridanej hodnoty, patria zásady zdaňovania transakcií v rámci EÚ. Podľa Zelenej knihy sa v systémovej smernici uvádza, že súčasné úpravy zdaňovania obchodu medzi členskými štátmi sú prechodné a majú ich nahradiť konečné úpravy založené na zásade zdanenia tovaru a služieb v členskom štáte pôvodu. Pokus o splnenie tohto záväzku v roku 1987 založený na fyzickom toku tovaru však nebol úspešný. Alternatívny návrh z roku 1996 založený na sídle dodávateľa bol rovnako neúspešný. Dôvodmi, ktoré dodnes zabránili zdaneniu v krajine pôvodu, podľa odborníkov spočívajú:

- vo veľkej rozdielnosti sadziieb dane z pridanej hodnoty uplatňovanými v jednotlivých členských štátoch, ktoré sa môže prejaviť v rozhodovaní o mieste nákupu súkromných osôb a firiem,
- v chýbajúcom systéme zúčtovania dane z pridanej hodnoty medzi členskými krajinami, ktorý by zabezpečil, aby daňovníkom zaplatená daň sa dostala do členského štátu spotreby,
- a v neposlednom rade v tom, že členské štáty by museli na seba vzájomne spoliehať vo väčšej miere ako doteraz.

Pri rozdielnosti sadziieb dane z pridanej hodnoty je možné konštatovať, že v posledných rokoch došlo k zmierneniu rozdielnosti základných sadziieb dane z pridanej hodnoty. Ako to vyplýva z tabuľky 1, základné sadzby dane z pridanej hodnoty v členských štátoch pohybujú od 15% do 27%. Najnižšia sadzba sa uplatňuje v Luxembursku, pričom najvyššia v Maďarsku. Najčastejšie sa uplatňuje sadzba dane vo výške 20%, a to v Rakúsku, vo Veľkej Británii, v Estónsku, v Českej republike, na Slovensku, v Slovinsku a v Bulharsku.

Tabuľka 1. Prehľad základných sadziieb dane z pridanej hodnoty v členských štátoch (k 1.7.2012)

<i>Krajina</i>	<i>Kód</i>	<i>Základná sadzba</i>	<i>Krajina</i>	<i>Kód</i>	<i>Základná sadzba</i>
Belgicko	BE	21	Veľká Británia	UK	20

⁶ ďalej len „Zelená kniha“

Dánsko	DK	25	Lotyšsko	LV	21
Nemecko	DE	19	Estónsko	EE	20
Grécko	EL	23	Litva	LT	21
Španielsko	ES	18	Poľsko	PL	23
Francúzsko	FR	19,6	Česká republika	CZ	20
Írsko	IE	23	Slovenská republika	SK	20
Taliansko	IT	21	Maďarsko	HU	27
Luxembursko	LU	15	Slovinsko	SI	20
Holandsko	NL	19	Malta	MT	18
Rakúsko	AT	20	Cyprus	CY	17
Portugalsko	PT	23	Rumunsko	RO	24
Fínsko	FI	23	Bulharsko	BG	20
Švédsko	SE	25			

Zdroj: VAT Rates Applied in the Member States of the European Union

Zmeny pri uplatňovaných základných sadzbách dane z pridanej hodnoty v členských štátoch smerujú k čoraz menšej rozdielnosti. Tento fakt vedie taktiež k zmierneniu bariér uplatňovania princípu štátu určenia v členských krajinách. Pri vývoji sadziieb dane z pridanej hodnoty je možné tiež konštatovať, že sadzby dane z pridanej hodnoty smerujú k postupnému zvyšovaniu. Je to z nasledovných dôvodov:

- daň z pridanej hodnoty je stabilný príjem štátneho rozpočtu každej krajiny,
- hospodárska a finančná kríza tlačí vlády jednotlivých krajín k stabilizácii príjmovej časti štátneho rozpočtu a k pokrytiu výdavkovej časti štátneho rozpočtu.

Popri základných sadzbách sa uplatňujú v praxi aj znížené sadzby dane. Táto sadzba je aplikovaná na vybraný okruh životne nevyhnutných tovarov a služieb. Znížené sadzby dane uvádzame v tabuľke 2. Z tabuľky vyplýva, že v niektorých členských krajinách sú uplatňované viaceré znížené sadzby dane. V praxi je presne vymedzený okruh tovarov a služieb, na ktoré sú uvalené. Najvyššia znížená sadzba je uvalovaná v Maďarsku (18%) a vo Francúzsku (13,5%). V Dánsku nie je aplikovaná znížená sadzba dane z pridanej hodnoty.

Tabuľka 2. Prehľad znížených sadziieb dane z pridanej hodnoty v členských štátoch (k 1.7.2012)

<i>Krajina</i>	<i>Kód</i>	<i>Znížená sadzba</i>	<i>Krajina</i>	<i>Kód</i>	<i>Znížená sadzba</i>
Belgicko	BE	6/12	Veľká Británia	UK	5
Dánsko	DK	-	Lotyšsko	LV	12
Nemecko	DE	7	Estónsko	EE	9
Grécko	EL	6,5/13	Litva	LT	5/9
Španielsko	ES	8	Poľsko	PL	5/8
Francúzsko	FR	5,5/7	Česká republika	CZ	14
Írsko	IE	9/13,5	Slovenská republika	SK	10
Taliansko	IT	10	Maďarsko	HU	5/18
Luxembursko	LU	6/12	Slovinsko	SI	8,5
Holandsko	NL	6	Malta	MT	5/7
Rakúsko	AT	10	Cyprus	CY	5/8
Portugalsko	PT	6/13	Rumunsko	RO	5/9
Fínsko	FI	9/13	Bulharsko	BG	9

Švédsko	SE	6/12			
---------	----	------	--	--	--

Zdroj: VAT Rates Applied in the Member States of the European Union

Popri základnej a zníženej sadzby dane z pridanej hodnoty sú v členských krajinách aplikované tzv. super znížené sadzby a „parking rate“. Super znížená sadzba je vyberaná v krajinách ako Španielsko (4%), Francúzsko (2,1%), Írsko (4,8%), Taliansko (4%) a Luxemburg (3%). Parking rate je uvalená v Belgicku (12%), v Írsku (13,5%), v Luxemburgu (12%), v Rakúsku (12%) a v Portugalsku (13%). Obe sadzby postihujú zákonom stanovený tovar, resp. služby.

Zdanenie podľa krajiny pôvodu v členských štátoch by malo podporiť i vývoj informačných technológií. Moderné technológie a informačné systémy umožňujú správcovi dane čoraz efektívnejšie a účinnejšie zmapovanie zdaniteľných obchodov, ktoré by sa malo prejavovať v zmiernení daňových únikov ako aj vo vytvorení vhodných podmienok pre zdanenie v krajine pôvodu.

Slovenská právna úprava dane z pridanej hodnoty je úzko viazaná na európsku legislatívu. To znamená, že právne predpisy prijaté Radou Európskej únie musia byť zapracované, resp. zohľadnené v zákonodarstve Slovenskej republiky. V oblasti dane z pridanej hodnoty sú zmeny veľmi časté. K 1.1.2013 boli prijaté novely zákona č. 222/2004 Z. z. K najvýraznejším zmenám patria:

- zmeny pri zložení zábezpeky na daň pri registrácii zdaniteľných osôb,
- zmeny týkajúce sa fakturácie zdaniteľných osôb a pod.

Záver

Harmonizácia dane z pridanej hodnoty je v súčasnosti veľmi aktuálnym problémom. Venuje sa jej veľká pozornosť, lebo jej smerovanie môže viesť k vytvoreniu mnohých výhod na spoločnom európskom trhu. Práve preto, zdaňovanie daňou z pridanej hodnoty je nosným problémom na území celej EÚ.

Harmonizácia dane z pridanej hodnoty, ako aj v oblasti iných daní, by mala viesť k čo najväčšej jednotnosti. Jednotnosť je nevyhnutná vo vyberaní a správy tejto dane. V oblasti sadzieb dane z pridanej hodnoty, a to nielen základných sadzieb, je potrebné ujednotiť jednotlivé druhy sadzieb uplatnených v členských štátoch v čo najväčšej možnej miere. Harmonizácia dane by mala zabezpečiť čo najspravodlivejšie podmienky pre zdaňovanie transakcií pre daňovníkov a na druhej strane minimalizovať daňové úniky z pohľadu daňovej správy.

Literatúra

LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňové systémy v globálnom svete*. Praha, vydavateľstvo ASPI, 2007, s. 10, ISBN 978-80-7357-320-1

SZAROWSKÁ, Irena. *Harmonizace korporátních daní v Evropské unii a její vliv na řízení podniků*. In: Národní a regionální ekonomika VII – Zborník příspěvků z vědecké konference Ekonomické fakulty, Technická univerzita v Košicích, 2008, ISBN 978-80-553-0084-9

SZAROWSKÁ, Irena. *Stav harmonizace daně z přidané hodnoty v Evropské unii*. In: Acta academica karviniensia, Vědecký recenzovaný časopis, Karviná – Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta, 2009, č. 1, s. 232-243, ISSN 1212-415X

OECD. *Consumption Tax Trends. Consumption Tax Trends VAT/GST and Excise Rates.– Trends and Administration Issues*. 2008 Edition, ISBN 9789264039476

OECD. *Taxation trends in the European Union – Focus on the crisis: The main impacts on EU tax systems*. 2011 Edition. Printed in Belgium. ISBN 978-92-79-19645-4

TAXUD. *VAT Rates Applied in the Member States of the European Union*. Situation at 1st July 2012. taxud.c.1(2012)910012 - EN

EURÓPSKA KOMISIA. *Zelená kniha o budúcnosti dane z pridanej hodnoty – Smerom k jednoduchšiemu, odolnejšiemu a efektívnejšiemu systému dane z pridanej hodnoty*. Vydané Európskou komisiou, Brusel, 1.12.2010

EUROSTAT. *Taxation trends in the European Union*. 2011 edition. Printed in Belgium. ISBN 978-92-79-19644-7

Smernica č. 77/388/EEC, tzv. „Šiesta smernica“.

Smernica Rady č. 2006/112/EEC

Kontaktná adresa autora

Ing. Norbert Gyurián, PhD., Katedra manažmentu, Ekonomická fakulta, Univerzita J. Selyeho v Komárne, ul. Hradná 21., Komárno 945 01, gyurian.norbert@selyeuni.sk